

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Кафедра загальнотехнічних дисциплін та охорони праці

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Декан інженерно-педагогічного
факультету

Кільдеров Д.Е.
«31» серпня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

ОРГАНІЗАЦІЯ ТРАНСПОРТНИХ ПОСЛУГ

освітнього рівня	бакалавр
галузі знань	01 Освіта/Педагогіка
спеціальності	015 Професійна освіта
спеціалізації	015.00 Туризм
освітньої програми	Професійна освіта (Туризм)

Шифр за навчальним планом **ПП2.15**

Київ 2021

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «Організація транспортних послуг», затвердженої на засіданні Вченої ради інженерно-педагогічного факультету НПУ імені М. П. Драгоманова.

Розробник програми:

Олександр Володимирович Нижник– доцент кафедри загально-технічних дисциплін та охорони праці інженерно-педагогічного факультету Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.

Затверджено на засіданні кафедри загальнотехнічних дисциплін та охорони праці

«30» серпня 2021 року, протокол № 1

Завідувач кафедри

В.В. Шевченко

I. Опис дисципліни

Шифр дисципліни III 2.15

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Кількість кредитів – 3 ЄКТС		<i>Методи навчання</i> Лекції із застосуванням презентацій, відеоматеріалів. Практичні заняття
Спеціальність 015 Професійна освіта (Туризм)	Загальна кількість годин – 90		
Освітній рівень бакалавр	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	виконуються в навчальному комплексі з організації транспортних послуг і носять фахову направленість
	Лекції:		
Нормативна	18	-	<i>Форми поточного контролю</i> Модульні контрольні роботи
	Практичні заняття:		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом (2020)	16	-	
Семестр III	Індивідуальна робота:		
	-	-	<i>Форма підсумкового контролю</i> залік
	Самостійна робота:		
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 3 семестр – 2 год. - самостійна робота: 3 год.	55	-	
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
<i>Мова навчання – українська</i>	34/55	-	

Предмет вивчення навчальної дисципліни є організація транспортних перевезень, законодавчих норм, щодо використання транспортних засобів та загальних принципів, методів і прийомів організації транспортних послуг.

Міждисциплінарні зв'язки: Вивчення курсу передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів – «Загальний курс транспорту», «Основи теорії транспортних процесів і систем», «Транспортні засоби», «Пасажирські перевезення», «Взаємодія видів транспорту», цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях, практичних заняттях, самостійної роботи та виконання поставлених задач.

Вимоги до знань та умінь визначаються галузевими стандартами вищої освіти України.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Організація транспортних послуг» є формування комплексних знань про основи організації транспортних послуг фірми, туристичних агентів і практичних навичок використання законодавчих норм, щодо використання транспортних засобів та загальних принципів, методів і прийомів організації транспортних послуг в туризмі, забезпечення безпеки туристичних подорожей.

2.1. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни

«Організація транспортних послуг» є :

- оволодіння основними засадами використання транспортних засобів в туристичній діяльності;
- дослідження законодавчої бази України щодо використання транспортних засобів та вивчення нормативно-організаційної документації, щодо правил оформлення туристичних поїздок та маршрутів;
- вироблення практичних навичок щодо оцінки і прогнозування результатів формування туристичної привабливості;
- вироблення практичних навичок щодо оцінки рентабельності та ефективності підбору транспортних засобів, що забезпечують прийняття оптимальних управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності суб'єктів тур-індустрії;
- забезпечення безпеки клієнтів під час туристичних подорожей;
- оволодіння знаннями щодо сучасного стану ринку перевезень туристів на авіатранспорті, класів перельоту, системи тарифікації та пільг на послуги, технології обслуговування туристів і організації чартерних рейсів;
- оволодіння знаннями щодо сучасного стану ринку перевезень туристів на сухопутних та водних шляхах сполучень.

II. Основні результати навчання і компетентності

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - на понятійному рівні: предмет, мету, задачі, види організації транспортних послуг; правила та порядок оформлення туристичних транспортних документів; законодавчу базу України та європейських країн світу, щодо надання транспортних послуг, техніко-економічну характеристику різних видів транспорту; - на фундаментальному рівні: організаційні та технологічні особливості здійснення туристичних подорожей різними видами транспорту; основи побудови, розрахунку і аналізу сучасної системи показників, що характеризують діяльність господарюючих суб'єктів у сфері туризму та наданні транспортних послуг; методи і прийоми аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств що надають транспортні послуги; - на практично-творчому рівні: правила розрахунків та оформлення проїзних документів; правила та умови бронювання проїзних квитків; основні принципи оцінки транспортних засобів. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - на репродуктивному рівні: оформлювати вихідну документацію підприємств сфери туризму, щодо надання транспортних засобів, включаючи страхові поліси; - на алгоритмічному рівні: проводити аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства у сфері транспортних послуг з метою оптимального вибору транспортного засобу; оцінювати ефективність управлінських рішень в транспортній сфері з погляду безпеки клієнтів; під час вибору виду транспорту визначати вплив транспортних засобів на рентабельність туристичної подорожі; правильно застосовувати превентивні інструменти засад безпеки транспортних засобів у туристичних поїздках та подорожах; - на евристичному рівні: розробляти та обґрунтовувати основні напрями удосконалення та підвищення ефективності організації транспортної складової тур-продукту; застосовувати нові форми та методитранспортного обслуговування в туризмі; - на творчому рівні: проводити опитування (анкетування) користувачів транспортних послуг, 	<p>ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК06. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ФК5. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення та інтегрувати їх в освітнє середовище.</p> <p>ФК7. Здатність аналізувати ефективність проектних рішень, пов'язаних з підбором, експлуатацією, удосконаленням, модернізацією технологічного обладнання та устаткування галузі / сфери відповідно до спеціалізації.</p>

	узагальнювати результати проведеної роботи, щодо збору відгуків клієнтів; розробляти рекомендації щодо формування психологічного комфорту при здійсненні групових подорожей будь-яким видом транспорту.	
--	---	--

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни «Організація транспортних послуг» відводиться 3 кредитів ЄКТС 90 годин.

№ з/п	Назва модулів і тем	Кількість годин				
		Всього	Індивідуальні години			
			Всього	Лекції	Практичні	Самостійна робота
	Модуль 1. Теоретичні основи аналізу господарської діяльності підприємств	45	45	9	8	28
1.	Тема 1. Історичні аспекти розвитку індустрії транспортних подорожей	5	5	1		4
2.	Тема 2. Проектування оптимальних схем транспортування при організації подорожей різними видами транспорту	10	10	2	2	6
3.	Тема 3. Принципи формування туристичних маршрутів з різними засобами пересування	10	10	2	2	6
4.	Тема 4. Принципи формування бізнес-плану туристичної фірми з реалізації транспортних подорожей	10	10	2	2	6
5.	Тема 5. Основні підходи та принципи забезпечення реклами транспортних подорожей	10	10	2	2	6
Види контролю	<i>Контроль на аудиторних заняттях</i>					
	<i>Контроль самостійної роботи</i>					
	<i>Модульна контрольна робота</i>					
	Модуль II. Розробка різних видів транспортних послуг та подорожей з урахуванням рекреаційних потреб індивіда на підставі існуючих схем та шляхів	45	45	9	8	28
6	Тема 6. Рекреаційні потреби індивіда як історичний аспект розвитку індустрії транспортних подорожей	6	6	1	1	4
7	Тема 7. Розробка різних видів транспортних подорожей	7	7	1	1	5

№ з/п	Назва модулів і тем	Кількість годин				
		Всього	Індивідуальні години			
			Всього	Лекції	Практичні	Самостійна робота
8	Тема 8. Принципи формування туристських маршрутів з різними засобами пересування з урахуванням існуючих транспортних систем і рекреаційних потреб індивіда	8	8	2	2	4
9	Тема 9. Транспортне забезпечення екскурсій	7	7	1	1	5
10	Тема 10. Турдокументація, бронювання й оформлення послуг при організації різних видів транспортних подорожей	7	7	1	1	5
11.	Тема 11. Турдокументація, її оформлення, дотримання програм перебування при формуванні туристських маршрутів з різними засобами пересування	8	8	2	1	5
Види контролю	<i>Вхідний контроль</i>					
	<i>Контроль на аудиторних заняттях</i>					
	<i>Контроль самостійної роботи</i>					
	<i>Модульна контрольна робота</i>					
Підсумк. контроль	ЗАЛІК					
Всього годин:		90	34	18	16	55

IV. Зміст дисципліни

3.1. Назва модулів, тем та їх зміст

Модуль 1. Організація транспортних послуг

Тема 1: «Історичні аспекти розвитку індустрії транспортних подорожей»

Історичні аспекти розвитку автотранспортних подорожей. Історичні аспекти розвитку водних подорожей. Історичні аспекти розвитку авіаподорожей. Історичні аспекти розвитку подорожей залізничним транспортом.

Розвиток транспорту і туризму — тісно пов'язаний і взаємозумовлений процес. Сучасний туризм досягнув значного рівня розвитку завдяки використанню транспорту. Початок кардинальним зміненням у транспортній системі було покладено створенням залізниці та відкриттям регулярного пароплавного сполучення. Автомобільний і авіаційний види транспорту, які з'явилися пізніше зробили ще більший вплив на подальший розвиток туризму. Багато іноземних і вітчизняних вчених досліджують формування взаємин між транспортом і туризмом. Так, російський дослідник В.Б. Сапрунова прямо зв'язує розвиток туризму зі змінами на транспорті, називаючи останні революційними у зв'язку з винаходом пароплава й паровоза, а також розширенням мережі доріг у Європі.

Англійський вчений Джон Уокер вважає, що історія розвитку туризму в цілому ділиться на дві частини: перша — до появи й використання масових видів транспорту; друга — після їхньої появи, що, у свою чергу, складається з окремих етапів відповідно до виникнення нових видів транспортних засобів, а саме: вік залізниць, вік автомобілів, вік реактивних літаків і вік круїзів на морських судна.

Високі темпи розвитку туризму в період після Другої світової війни на пряму пов'язані з науково-технічним прогресом в області транспорту. Розробка сучасних авіалайнерів і початок їхнього масового використання викликало справжній «бум» у пасажирських перевезеннях. У людей з'явилася можливість побувати в різних куточках планети, переборюючи значну відстань за короткий проміжок часу.

При дослідженні історії взаємозв'язку у системі «туризм — транспорт» звичайно приділяють більше уваги ролі та значенню транспорту як вирішального фактору у розвитку історії туризму. Цьому є логічне обґрунтування:

- транспорт існував як окрема галузь економіки до появи потреби в туризмі й перетворення її в соціальну потребу;
- транспорт може функціонувати окремо і незалежно від туризму, у той час як зворотне неможливо;
- туризм перебуває в сильній залежності від гарного стану і функціонування транспортної системи, ніж пасажирський транспорт від туристичного розвитку;
- історична еволюція транспорту створила основні передумови для «звільнення» туриста від транспортної залежності — єдиний парадокс, що став реальністю з появою особистих автомобілів і вдосконалення окремих параметрів транспортної системи. Прогрес у транспорті з'явився причиною не самої появи туризму, а високих темпів його розвитку, структурної трансформації та нових якісних характеристик даного явища. Це стало можливим завдяки:
 - удосконаленню якості пасажирських транспортних засобів (швидкості, безпеки, комфорту, економічності);
 - істотному збільшенню провізної спроможності пасажирського транспорту;

- створенню об'єктивних умов для зменшення собівартості та ціни транспортних послуг.

У результаті відмічаються зміни у світовій транспортній системі, яка досягла винятково високого ступеня масовості та демократизації туристичного руху. Сьогодні, на відміну від минулих історичних епох, для транспорту практично не існує перешкод для організації відвідування будь-якого куточка нашої планети. Більше того, у межах однієї доби можна подолати будь-яку відстань на Земній кулі.

Тема 2: «Проектування оптимальних схем транспортування під час організації подорожей різними видами транспорту»

Загальна характеристика проектування оптимальних схем транспортування. Види транспорту і його застосування. Специфіка використання транспортних засобів під час проектування оптимальних схем туристських подорожей.

Зміни, що відбулися у розвитку туризму відображаються, як на організації подорожей, так і на системі транспортного обслуговування. Масовий характер туристичних потоків зумовлює появу нових потреб, нового ставлення туристів до мотивів, цілей і переваг в організації туристських подорожей. У результаті цього поряд з класичними з'являються нові види туризму, які піднімають туристський попит на якісно новий рівень, що вимагає від транспорту задоволення нових потреб в його послугах. Ось чому транспортні організації поряд з кількісним та якісним вдосконаленням матеріально-технічної бази повинні враховувати нові вимоги та організаційні зміни, що включають:

а) відокремлення самостійних транспортних підприємств, чия діяльність в цілому (або в переважній мірі) полягає у здійсненні транспортних перевезень туристів;

б) створення спеціалізованої мереж у рамках туристських підприємств, перед яким поставлено завдання утримання власного парку транспортних засобів з метою забезпечення транспортного обслуговування туристів під час їх перебування в туристській місцевості;

в) встановлення міцних взаємозв'язків і здійснення тісних контактів між транспортними і туристськими підприємствами для досягнення максимальної координації діяльності, пов'язаної з обслуговуванням іноземних і місцевих туристів. У зв'язку з цим характерно створення туристських агентств - організаторів туристських подорожей та експлуатації транспортних засобів

г) проведення реорганізації і перебудови діяльності транспортних підприємств в залежності від кон'юнктури міжнародного туристського ринку або сезонних коливань у туризмі. Наприклад, транспортні засоби переміщують з лінійних в чартерні або круїзні туристські подорожі залежно від розподілу туристського попиту і економічних інтересів транспортних підприємств. Під час активного туристського сезону велика частина автотранспорту використовується для перевезень з туристичними цілями,

вводяться в дію спеціальні сезонні і туристські поїзди, інтенсифікуються транспортні зв'язки з туристськими місцевостями;

д) проведення організаційних змін, пов'язаних з територіальним розміщенням транспорту, переважним розвитком нових туристських районів або формуванням нових потоків туристів. Якщо простежити історичний розвиток французької або італійської Рів'єри, іспанського узбережжя або туристських районів Альп, то стане видно, що зі слабких у минулому господарських районів вони завдяки туризму в значній мірі поліпили свій економічний вигляд. Це ж відноситься і до розвитку транспорту і забезпечення кращої транспортної доступності згаданих районів.

Тема 3: «Принципи формування туристських маршрутів з різними засобами пересування»

Туристські маршрути і їх типи. Класифікація туристських маршрутів. Класифікація туристських маршрутів по видам транспорту, що використовується.

За видами і різновидам послуги перевезення туристські маршрути можна розділити на:

а) наземні види перевезень:

переміщення та перевезення за допомогою м'язової сили людини (пішохідні, лижні, велосипедні, рикші);

за допомогою тварин (в'ючні, тяглові, під сідлом); механічні засоби:

автомобільний транспорт (колісний, шнековий, гусеничний та іншої);

рейковий транспорт - залізниці, метро, трамваї, фунікулери, канатні дороги;

засоби транспорту на повітряній подушці; б) повітряні види

перевезень:

повітряні кулі та дирижаблі, планери і дельтаплани, парашути; вертольоти;

літаки малої авіації, гідролітаки, широкофюзеляжні літаки, надзвукові лайнери;

космічні апарати;

в) перевезення водним річковим і морським транспортом: плоти й гребні човни;

парусні судна;

човни і судна маломірного флоту з механічним приводом; річкові та морські судна;

судна на повітряній подушці; підводні судна.

Всі види і підвиди перевезень мають множинні варіанти їх використання і технічні засоби реалізації.

Тема 4: «Принципи формування бізнес-плану туристської фірми з реалізації транспортних подорожей»

Поняття туристична фірма. Економічні показники роботи турфірми. Інвестиції в туризмі. Основні засади формування бізнес-плану туристської фірми з реалізації транспортних подорожей.

Принципи формування бізнес-плану та реалізація туристичного продукту здійснюється на підставі договору. Договір укладається в письмовій формі і повинен відповідати законодавству, в тому числі законодавству у сфері захисту прав споживачів. До істотних умов договору належать: інформація про туроператора або турагента (продавця), включаючи дані про ліцензію на здійснення туристичної діяльності, його юридичну адресу та банківські реквізити. Також, у договорі зазначаються:

- відомості про туриста (покупця) у обсязі, необхідному для реалізації туристичного продукту;
- інформація про туроператора, включаючи дані про ліцензію на здійснення туристичної діяльності, його юридичну адресу та банківські реквізити;
- достовірна інформація про споживчі властивості туристичного продукту, включаючи інформацію про програму перебування і маршрут подорожі, про умови безпеки туристів, про результати сертифікації туристського продукту;
- дата і час початку і закінчення подорожі, її тривалість;
- порядок зустрічі, проведів і супроводу туристів;
- права, обов'язки і відповідальність сторін;
- роздрібна ціна туристського продукту і порядок його оплати;
- мінімальну кількість туристів у групі, термін інформування туриста про те, що подорож не відбудеться через недобір групи;
- умови зміни і розірвання договору, порядок врегулювання суперечок і відшкодування збитків сторін;
- порядок і терміни пред'явлення претензій туристом.

Інші умови договору визначаються за згодою сторін. Турист вправі вимагати від туроператора або турагента надання йому всіх послуг, що входять у тур, незалежно від того, ким ці послуги надаються.

Кожна зі сторін має право вимагати зміни або розірвання договору у зв'язку з істотними змінами обставин, з яких сторони виходили при укладенні договору. До істотних змін обставин належать:

- погіршення умов подорожі, зміна термінів здійснення подорожі;
- передбачене зростання транспортних тарифів;
- введення нових або підвищення діючих ставок податків і зборів;
- різка зміна курсу національних валют.

Туроператор або турагент не несе відповідальності за невиконання або неналежне виконання своїх зобов'язань за договором, якщо доведе, що належне виконання виявилось неможливим внаслідок непереборної сили.

Тема 5: «Основні підходи та принципи забезпечення реклами транспортних подорожей»

Особливості реклами у туризмі. Класифікація видів реклами, що використовуються під час організації транспортних подорожей. Планування рекламної діяльності туристської фірми. Піар технології, що використовуються в організації транспортних подорожей

Планування рекламної діяльності під час організації транспортних послуг є важливим елементом діяльності туристичної фірми. Туристична реклама - активний засіб здійснення маркетингової політики туристичної фірми по просуванню туристичного продукту, посиленню зв'язку між виробником і споживачем туристичного продукту. Реклама - це засіб поширення інформації і переконання людей, які створюють уяву про продукт, викликають довіру до нього та бажання купити цей продукт. Рекламуючи ті чи інші послуги, у тому числі і транспортні, туристична фірма публічно подає дані про свої можливості за допомогою художніх, технічних і психологічних прийомів з метою посилення попиту і збільшення їх реалізації. У туризмі розрізняють рекламу:

- початкову - ознайомлення раніше встановленого кола споживачів з новим для конкретного ринку туристичним продуктом або послугами шляхом повідомлення детальних даних про якість, ціну, спосіб споживання, місце проведення туристичні акції;
- конкурентну - виділення рекламованого туристичного продукту з великої кількості аналогічної продукції, що пропонується конкуруючими туристичними фірмами та підтримка високого рівня попиту на раніше рекламований туристичний продукт;
- зберігаючу;

Модуль 2. Розробка різних видів транспортних подорожей з урахуванням рекреаційних потреб індивіда на підставі знань з технології та організації транспортних послуг існуючих транспортних схем

Тема 6: «Рекреаційні потреби індивіда як історичний аспект розвитку індустрії транспортних подорожей»

Вплив туристських ресурсів на історію розвитку індустрії транспортних подорожей. Взаємозв'язок рекреаційних потреб туриста із специфікою організації транспортних подорожей. Взаємозв'язок туристських потреб індивіда із організацією транспортних подорожей. Туристське районування з урахуванням організації транспортних послуг існуючих транспортних схем.

Сучасне суспільство ставить перед людиною все вищі вимоги стосовно рівня її кваліфікації. В усіх сферах людської діяльності вартість роботи людей найвищої кваліфікації постійно зростає. Цілі галузі господарства відчують брак висококваліфікованих спеціалістів. Отримуючи великі винагороди за роботу, все більша кількість людей змушена постійно й інтенсивно працювати. Так вони не встигають відновлювати власні життєві сили і змушені шукати їх у організованих відповідним чином відпочинку і лікуванні. У наш час ставлення працівників до відпочинку трансформувалося від неусвідомленої до усвідомленої потреби.

Майже такі самі зміни відбулися й у свідомості роботодавців. Висока ціна кваліфікованої робочої сили, зростаючий її дефіцит змушують бізнесменів цінити власних працівників. Вони потрібні роботодавцям здоровими і нестомленими, щоб успішно й інтенсивно виконувати свою

роботу. Від цього залежить рівень прибутку. Значення робочої сили, так званого людського фактора, у сучасному господарстві постійно зростає. Швидкі зміни в технології, організації виробництва, постійне впровадження новачій вимагають від працівників не лише високої кваліфікації, а й відмінних психофізичних кондицій, вміння швидко адаптуватися до перманентних змін. У цих умовах рівень рекреаційних потреб працівників не просто зростає. Набагато диверсифікованішими стають вимоги до структури рекреаційних послуг. Абсолютно очевидною тенденцією сучасності, яку можна сміливо апроксимувати на майбутнє, є безперервне скорочення фізичних навантажень людей удома й на робочому місці і хоча не настільки стрімке, але теж відчутне зростання розумових і нервово-психічних навантажень. Тому внутрішнє психофізичне напруження у більшій частини людства посилюється. Якщо у людини немає можливості реалізувати свої рекреаційні потреби, вона або хворіє (втрачає працездатність), або намагається зняти внутрішнє напруження за допомогою алкоголю і наркотиків, в обох випадках деградує як особа і спеціаліст.

Тема 7: «Розробка різних видів транспортних подорожей»

Розробка автобусних подорожей. Розробка водних транспортних подорожей. Розробка повітряних транспортних подорожей. Розробка залізничних подорожей.

Автобусний тур – туристський продукт, що включає: перевезення групи туристів на автобусі по певному маршруту, тривалістю більше 24 годин; розміщення в готелях відповідно до програми туру; екскурсійне обслуговування відповідно до програми туру; супровід керівником туристської групи.

Програма туру - перелік послуг, визначних об'єктів і дозвільних подій, що надаються туристам у визначених послідовності, часі, місці і умовах обслуговування. ГОСТ Р 50681-94.

Маршрут – розроблений туроператором шлях проходження туристської групи, що включає перелік всіх географічних пунктів і місць, що послідовно відвідуються групою під час подорожі.

Категорія готелів – прийнята у країні тимчасового перебування туриста класифікація засобів розміщення залежно від рівня послуг, що надаються у них, стану матеріальної бази, кваліфікації персоналу і ін.

Автобус туристичного класу – транспортний засіб з кількістю пасажирських сидінь понад 8, відповідне вимогам IRU (Міжнародного Союзу Автоперевізників) або технічним нормам і нормам безпеки України.

Нічний автобусний переїзд – пересування туристської групи на автобусі в нічний час без надання туристові розміщення на нічний відпочинок в готелі або пересадки на інший вигляд транспорту.

Екскурсія – відвідини визначних пам'яток (пам'ятники культури, музеї, підприємства, місцевість і так далі), що супроводжується показом і розповіддю екскурсовода (гіда)

Повітряна подорож – туристський продукт, що включає: перевезення групи туристів на літаку, повітряній кулі тощо.

Тема 8: «Принципи формування туристських маршрутів з різними засобами пересування з урахуванням існуючих транспортних схем і рекреаційних потреб індивіда»

Вибір пунктів маршруту. Ієрархія пунктів маршруту. Вибір початкового і кінцевого пунктів маршруту. Розробка схеми маршруту.

Типи формування туристських маршрутів та транспортні засоби в туризмі поділяються за кількома типами:

1. За типом рушійної сили приводу):

-транспортні засоби, що приводяться в рух силою людських м'язів;

-гузовий транспорт - транспорт, що рухається силою м'язів тварин: коней, верблюдів, волів, буйволів, лам, віслюків, оленів, слонів, собак. Розрізняють в'ючний транспорт - тварина безпосередньо несе вантаж; тягловий - тварина упряжена у віз, сани, брочку, екіпаж. Зазвичай, як в'ючних, використовують великих копитних тварин;

-транспортні засоби, що приводяться в рух силою вітру або потоків повітря - парусне судно, повітряна куля, планер, дельтаплан, парашут;

-транспортні засоби, що приводяться в рух потоками води, течією, наприклад, плоті;

-механічний транспортний засіб.

2. За середовищем, в якому відбувається рух:

-ручні наземні транспортні засоби - наземні транспортні засоби, що приводяться в рух силою людських м'язів: тачки, ноші, вагонетки;

-велотранспорт - наземний вид транспорту, що приводиться в рух силою людських м'язів за допомогою педалей, це перш за все велосипеди та менш поширені веломотобілі;

-рейкові або ж залізничні транспортні засоби - транспортні засоби, що рухаються по рейках, зазвичай завдяки власним двигунам: поїзд, трамвай, дрезина, вагонетка;

-автотранспортні засоби - транспортні засоби, які рухаються на колесах по дорогах за допомогою власного двигуна: пасажирські автомобілі, вантажний автотранспорт, автобуси, тролейбуси, мотоцикли;

-водні транспортні засоби - різноманітні транспортні засоби, призначені для руху на поверхні і в глибині води (океанів, морів, річок, озер): пліт (плавзасіб), судно, корабель, човен, субмарина;

-повітряні транспортні засоби - різноманітні транспортні засоби призначені для польотів в атмосфері, літальні апарати: аеростат, літак, вертоліт, дирижабль;

-космічні транспортні засоби - транспортні засоби для польотів у космосі: ракети, космічні кораблі.

Тема 9: «Транспортне забезпечення екскурсій»

Класифікація транспортних екскурсій. Автобусні екскурсії. Залізничні екскурсії. Круїзні екскурсії. Повітряні екскурсії.

Екскурсія являє собою цілеспрямований, наочний процес пізнання навколишнього середовища. Цей процес будується з використанням заздалегідь відібраних об'єктів, що знаходяться в природних умовах, і проходить під керівництвом кваліфікованого фахівця- екскурсовода згідно заздалегідь визначеною тематикою.

Слово «екскурсія» походить від латинського «екскурсії» - поїздка. У ХІХ в. це слово спочатку означало «вибігати, військовий набіг», а пізніше - «вилазка, поїздка». З часом відбулася зміна цього слова за типом імен на «ія» (екскурсія).

Як процес пізнання навколишнього світу, його предметів, властивостей і відносин, екскурсія спирається на дві форми пізнання: чуттєве і логічне (мислення).

У словнику В. Даля екскурсія трактується, як «проходка, прогулянка, вирушання на пошуки чогось, для збирання трав та ін.».

Найбільш повне визначення поняття «екскурсія» дав Б. Ємельянов. Екскурсія являє собою цілеспрямований наочний процес пізнання навколишнього людину світу, процес, який побудований на раніше підібраних об'єктах у природних умовах. Відповідно є наступна класифікація транспортних екскурсій: автобусні екскурсії, залізничні екскурсії, круїзні екскурсії, повітряні екскурсії.

Тема 10: «Турдокументація, бронювання й оформлення послуг при організації різних видів транспортних подорожей»

Системи комп'ютерного бронювання і резервування квитків. Технологія роботи систем бронювання і резервування. Характеристика основних систем бронювання і резервування.

Важливим елементом обслуговування клієнта є документальне оформлення взаємин. При цьому документи можуть бути розділені на три групи:

1. Документи для замовлення (замовлення, лист бронювання, підтвердження бронювання).

2. Документи для клієнта (договір, путівка, ваучер, страховий поліс, квиток на транспорт).

3. Документи, що підтверджують особу туриста (паспорт, доручення на дітей і т. п.). Перелік документів стосовно до конкретного туру залежить від безлічі факторів:

набір послуг, вид туру, країна призначення, індивідуальний чи груповий тур, наявність дітей і т. д., і повинні відповідати нормативно-правовим документам України і країни (країн) перебування.

Заявка туриста (групи туристів) на бронювання туру повинна бути оформлена на спеціальному бланку. Заявка містить зведення про намір придбати ті чи інші турпослуги. Згідно з Законом України "Про туризм", реалізація туристичного продукту здійснюється на підставі договору.

За договором на туристичне обслуговування, одна сторона (туроператор, турагент) за встановлену договором плату зобов'язується

забезпечити надання за замовленням іншої сторони (туриста) комплексу туристичних послуг (туристичний продукт).

До договору на туристичне обслуговування застосовуються загальні положення договору про надання послуг, якщо інше не передбачено законом та не суперечить суті зобов'язання.

Тема 11: «Турдокументація, її оформлення, дотримання програм перебування при формуванні туристських маршрутів з різними засобами пересування»

Форми взаємодії туристської фірми і авіакомпанії. Угода з залізницею. Правила перевезення пасажирів і багажу залізничним транспортом. Документаційне забезпечення автобусних маршрутів. Документація морських і річкових круїзів.

До початку надання туристичних послуг споживачеві за його вимогою повинна бути надана інформація:

- про загальні умови типового (публічного) договору на надання туристичних послуг (за його наявності);
- програма туристичного обслуговування;
- характеристика транспортних засобів, що здійснюють перевезення, в тому числі їх вид і категорія, терміни стикувань (сполучення) рейсів, а також інша обов'язкова інформація, передбачена кодексами і правилами перевезень (якщо перевезення входить до складу туристичного обслуговування);
- характеристика готелів, інших місць розміщення туристів, у тому числі їх місце розташування, класифікація за законодавством країни (місця) тимчасового перебування, відомості про підтвердження відповідності послуг готелю встановленим вимогам, відомості про правила тимчасового проживання, строки і порядок оплати готельного обслуговування, а також інша обов'язкова інформація, передбачена Законом України "Про туризм", іншими нормативно-правовими актами (якщо готельне обслуговування входить до складу послуг з туристичного обслуговування);
- про звичаї місцевого населення, пам'ятки природи, історії, культури та інші об'єкти туристичного показу, що знаходяться під особливою охороною, стан навколишнього природного середовища, санітарну та епідеміологічну обстановку;
- про правила в'їзду до країни (місця) тимчасового перебування та перебування там;
- про види і способи забезпечення харчування під час туристичної поїздки;
- про види та тематику екскурсійного обслуговування, порядок зустрічей і
- проведів, супроводу туристів;
- про дату і час початку та закінчення туристичного обслуговування, його тривалість;
- відомості про мінімальну кількість туристів у групі, терміни

інформування туриста про те" що туристична поїздка не відбудеться через недобір групи;

- відомості про страхову організацію, що здійснює страхування ризиків, пов'язаних з наданням туристичного обслуговування, розмір страхових відшкодувань, порядок і умови їх виплати;
- про ціну туристичного обслуговування і порядок здійснення оплати; про місце перебування організації (організацій), уповноваженої туроператором на прийняття претензій туристів, а також про адреси і телефони українських дипломатичних установ у країні тимчасового перебування або місцевих служб, до яких можна звернутися у разі виникнення труднощів під час туристичної поїздки

1.2. Плани практичних занять

Модуль 1. Організація транспортних послуг

Тема 1: «Історичні аспекти розвитку індустрії транспортних подорожей»

1. Історичні аспекти розвитку автотранспортних подорожей.
2. Історичні аспекти розвитку водних подорожей.
3. Історичні аспекти розвитку авіаподорожей.
4. Історичні аспекти розвитку подорожей залізничним транспортом.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Любіцева О.О. Методика розробки турів: Навчальний посібник. – К.:Альтерпрес», 2003. – 104с.
2. Транспортное обеспечение в туризме: учебник / А.С. Кусков, Ю.А. Джаладян. – М.: КНОРУС, 2018. – 368с.

Тема 2: «Проектування оптимальних схем транспортування при організації подорожей різними видами транспорту»

1. Загальна характеристика проектування оптимальних схем транспортування.
2. Види транспорту і його застосування.
3. Специфіка використання транспортних засобів під час проектування оптимальних схем туристських подорожей.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Любіцева О.О. Методика розробки турів: Навчальний посібник. –

К.:«Альтерпрес», 2003. – 104с.

2. Смирнов І.Г. Логістика туризму: Навч. посібник. – К.: Знання, 2009. – 444с.

3. Транспортное обеспечение в туризме: учебник / А.С. Кусков, Ю.А. Джаладян. – М.: КНОРУС, 2018. – 368с.

Тема 3: «Принципи формування туристських маршрутів з різними засобами пересування»

1. Туристські маршрути і їх типи.

2. Класифікація туристських маршрутів.

3. Класифікація туристських маршрутів по видам транспорту, що використовується.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Любіцева О.О. Методика розробки турів: Навчальний посібник. – К.: «Альтерпрес», 2003. – 104с.

2. Ладыженская Р.С. Экономика туризма: Учебное пособие для студентов специальностей гостиничного хозяйства и туризма. – Харьков, 2014. – 214с.

3. Реклама в туризме и отдыхе: Учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по специальностям 350700 «Реклама» и 230500 «Соц.-культур. сервис и туризма» / Н. Морган, А. Причард / Пер. с англ. под ред. Б.Л. Еремина. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2014. – 495с.

4. Транспортное обеспечение в туризме: учебник / А.С. Кусков, Ю.А. Джаладян. – М.: КНОРУС, 2018. – 368с

5. Чорненька Н.В. Організація туристичної індустрії: Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2016. – 264 с.

Тема 4: «Принципи формування бізнес-плану туристської фірми з реалізації транспортних подорожей»

1. Економічні показники роботи турфірми.

2. Інвестиції в туризмі.

3. Принципи формування бізнес-плану туристської фірми з реалізації транспортних подорожей.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Ладыженская Р.С. Экономика туризма: Учебное пособие для студентов специальностей гостиничного хозяйства и туризма. – Харьков, 2004. – 214с.

2. Любіцева О.О. Методика розробки турів: Навчальний посібник. – К.:«Альтерпрес», 2003. – 104с.

3. Реклама в туризме и отдыхе: Учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по специальностям 350700 «Реклама» и 230500 «Соц.-культур. сервис и туризма» / Н. Морган, А. Причард / Пер. с англ. под ред. Б.Л. Еремина. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2014. – 495с.

4. Чорненька Н.В. Організація туристичної індустрії: Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2016. – 264 с.

Тема 5: «Рекреаційні потреби індивіда як історичний аспект розвитку індустрії транспортних подорожей»

1. Вплив туристських ресурсів на історію розвитку індустрії транспортних подорожей.

2. Взаємозв'язок рекреаційних потреб туриста із специфікою організації транспортних подорожей.

3. Взаємозв'язок туристських потреб індивіда із організацією транспортних подорожей.

4. Туристське районування з урахуванням організації транспортних послуг існуючих транспортних схем.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. – Чернівці: Книги – XXI, 2008. – 330 с.

2. Любіцева О.О. Методика розробки турів: Навчальний посібник. – К.:«Альтерпрес», 2003. – 104с.

3. Організація туризму: підручник / І.М. Писаревський, С.О.

Погасій, М.М. Покологна та ін.; за ред. І.М. Писаревського. – Х.: ХНАМГ, 2008. – 541 с.

4. Чорненька Н.В. Організація туристичної індустрії: Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2016. – 264 с.

Тема 6: «Розробка різних видів транспортних подорожей»

1. Розробка автобусних подорожей.
2. Розробка водних транспортних подорожей.
3. Розробка повітряних транспортних подорожей.
4. Розробка залізничних подорожей.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Ладыженская Р.С. Экономика туризма: Учебное пособие для студентов специальностей гостиничного хозяйства и туризма. – Харьков, 2004. – 214с.

2. Любщева О.О. Методика розробки турів: Навчальний посібник. – К.: «Альтерпрес», 2003. – 104с.

3. Реклама в туризме и отдыхе: Учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по специальностям 350700 «Реклама» и 230500 «Соц.-культур. сервис и туризма» / Н. Морган, А. Причард / Пер. с англ. под ред. Б.Л. Еремина. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 495с.

4. Чорненька Н.В. Організація туристичної індустрії: Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2016. – 264 с.

Тема 7: «Принципи формування туристських маршрутів з різними засобами пересування з урахуванням існуючих транспортних схем і рекреаційних потреб індивіда»

1. Вибір пунктів маршруту.
2. Ієрархія пунктів маршруту.
3. Вибір початкового і кінцевого пунктів маршруту.
4. Розробка схеми маршруту.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Ладыженская Р.С. Экономика туризма: Учебное пособие для

студентов специальностей гостиничного хозяйства и туризма. – Харьков, 2004. – 214с.

2. Любіцева О.О. Методика розробки турів: Навчальний посібник. – К.:«Альтерпрес», 2003. – 104с.

3. Реклама в туризме и отдыхе: Учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по специальностям 350700 «Реклама» и 230500 «Соц.-культур. сервис и туризма» / Н. Морган, А. Причард / Пер. с англ. под ред. Б.Л. Еремина. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2014. – 495с.

4. Чорненька Н.В. Організація туристичної індустрії: Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2016. – 264 с.

Тема 8: «Транспортне забезпечення екскурсій»

1. Класифікація транспортних екскурсій.
2. Автобусні екскурсії. 3.Залізничні екскурсії.
4. Круїзні екскурсії.
5. Повітряні екскурсії.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Любіцева О.О. Методика розробки турів: Навчальний посібник. – К.:«Альтерпрес», 2003. – 104с.
2. Чорненька Н.В. Організація туристичної індустрії: Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2016. – 264 с.

Тема 10: «Турдокументація, бронювання й оформлення послуг при організації різних видів транспортних подорожей»

1. Системи комп'ютерного бронювання і резервування квитків.
2. Технологія роботи систем бронювання і резервування.
3. Характеристика основних систем бронювання і резервування.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Любіцева О.О. Методика розробки турів: Навчальний посібник. – К.: «Альтерпрес», 2003. – 104с.
2. Чорненька Н.В. Організація туристичної індустрії: Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2016. – 264 с.

Тема 11: «Турдокументація, її оформлення, дотримання програм перебування при формуванні туристських маршрутів з різними засобами пересування»

1. Форми взаємодії туристської фірми і авіакомпанії.
2. Угода з залізницею.
3. Правила перевезення пасажирів і багажу залізничним транспортом.
4. Документаційне забезпечення автобусних маршрутів.
5. Документація морських і річкових круїзів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Ладыженская Р.С. Экономика туризма: Учебное пособие для студентов специальностей гостиничного хозяйства и туризма. – Харьков, 2014. – 214с.
2. Любщева О.О. Методика розробки турів: Навчальний посібник. – К.: «Альтерпрес», 2003. – 104с.
3. Чорненька Н.В. Організація туристичної індустрії: Навчальний посібник . – К.: Атіка, 2016. – 264 с.

V. Контроль якості знань студентів

5.1. *Форми і методи поточного контролю*

Поточний контроль. Студенти виконують навчальну програму з дисципліни як в аудиторії, так і позааудиторно: виконують практичні роботи, здають самостійну роботу із тем дисципліни, які оцінюються у відповідності до розробленої системи балів.

5.2. *Форми і методи підсумкового контролю*

Підсумкова атестація з навчальної дисципліни проводиться на завершальному етапі її вивчення у формі *заліку*.

5.3. *Критерії оцінювання знань студентів*

За шкалою ECTS оцінку “А” заслуговує студент, який в повному об’ємі виконав та захистив лабораторні роботи, показав глибокий рівень теоретичних знань, ґрунтовно виконав завдання самостійної роботи, підготував кейси-презентації та виявив систематичний рівень теоретичних знань при виконанні модульного контролю.

За шкалою ECTS оцінку “В” заслуговує студент, який в повному об’ємі виконав та захистив лабораторні роботи, показав глибокий рівень теоретичних знань, виконав завдання самостійної роботи, підготував кейси-презентації, але не проявив творчий підхід до виконання індивідуальних завдань та допускав окремі неточності при виконанні модульного контролю.

За шкалою ECTS оцінку “С” заслуговує студент, який виконав та захистив лабораторні роботи, показав достатній рівень теоретичних знань, виконав завдання самостійної роботи, не проявляв належної старанності при виконанні індивідуальних завдань, недостатньо використовував додаткову літературу, не підготував на достатньому рівні кейси-презентації та допускав окремі неточності при виконанні модульного контролю.

Оцінку “D” заслуговує студент, який виконав та захистив лабораторні роботи, показав неглибокий рівень теоретичних знань, не в повному об’ємі виконав самостійну роботу та допустив помилки при виконанні модульної контрольної роботи.

Оцінку “Е” заслуговує студент, який виконав та захистив лабораторні роботи, показав слабкий рівень теоретичних знань, не в повному об’ємі виконав самостійну роботу та допускав грубі помилки при виконанні модульної контрольної роботи.

Оцінку “ FХ ” заслуговує студент, який не всі виконав та захистив лабораторні роботи, показав недостатній рівень теоретичних знань, не всі завдання для самостійної роботи виконав, допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях, не виконав завдання модульного контролю.

Якщо протягом семестру студент отримав менш, ніж 60 балів, він повинен до останнього підсумкового заняття самостійно вивчити передбачені програмою дисципліни теми, виконати лабораторні роботи, письмово відповісти на питання для самоконтролю.

Для стимулювання навчання вводяться заохочуючі бали. Студенти, які виконують індивідуальні завдання, виступають з кейс-презентацією, складають конспект огляду нової літератури, матеріалів періодики, пишуть наукову роботу, виступають на конференціях, отримують додатково бали залежно від об’єму та наукової новизни.

VI. Система оцінювання з дисципліни

Види робіт	Оцінка виду роботи	Максимальна кількість
	бали	
1.1. Конспект лекцій	0-3	24
1.2. Виконання та захист практичних робіт	0-4	20
1.3. Підготовка та захист самостійної роботи	0-2	16
Усього		60

VII. Основні інформаційні джерела для вивчення дисципліни

Аріон О.В. Організація транспортного обслуговування туристів : Навчальний посібник / О. В. Аріон. – К.: Альтерпрес, 2008. – 192 с.

7. Брич В. Я. Організація туризму: підручник / В. Я. Брич. – Тернопіль:

ТНЕУ, 2017. – 448 с.

8. Галасюк С.С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності : Навчальний посібник / С. С. Галасюк, С. Г. Нездоймінов. – К.: ЦУЛ, 2013. – 178 с.

9. Герасименко В. Г. Державне регулювання сфери туризму України в контексті процесів євроінтеграції / За заг. ред. В. Г. Герасименка, О. Л. Михайлюк. – К.: ФОП Гуляева В. М., 2019. – 332 с.

10. Кифяк В. Ф. Організація туризму: Навчальний посібник / В. Ф. Кифяк. – Чернівці: Книги-XXI, 2011. – 344 с.

11. Коваль П.Ф. В'їзний туризм : Навчальний посібник / П.Ф.Коваль, Н.О.Алешугіна, Г.П.Андрєєва, О.О.Зеленська, Т.В.Григор'єва, О.Г.Пархоменко, В.Б.Дудко, М.О.Михайловський, С.І.Бондар. – Ніжин: Видавництво Лук'яненко В.В., 2010. – 304 с. 12. Мальська М.П. Організація туристичного обслуговування : Підручник / М. П. Мальська, В. В. Худо, Ю. С. Занько. – К : Знання, 2011. – 275с.

13. Михайліченко Г.І. Організація туристичних подорожей : навчальний посібник / Г. І. Михайліченко, А. Ю. Єременко. – К. : КНТЕУ, 2011. – 392 с.

14. Пангелов Б.П. Організація і проведення туристськокраєзнавчих 20 подорожей : навчальний посібник для студ. ВНЗ / Б. П. Пангелов. – К : Академвидав, 2010. – 248 с.

15. Смирнов І.Г. Логістика туризму : навчальний посібник / І. Г. Смирнов. – К.: Знання, 2009. – 444с.